

Milan stia tanto a voltar. Li reverendissimi, che non si fidano de le guardie de' sguizari che sono al presente in palazzo, hanno deliberato far 1000 fanti per guardia del Conclave, 500 per Colonesi et 500 per Orsini.

Alia non sunt.

196 *Exemplum litterarum reverendissimorum dominorum Cardinalium ad Illustrissimum Ducem et Dominium Venetum.*

Miseratione divina, Episcopi, Præsbyteri, Diaconi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, excellentissimo domino ac serenissimo Principi, domino Antonio Grimano Venetiarum Duci inclito, amico nostro carissimo, sinceram in Domino charitatem. Magnificus Orator vester litteras Excellentiae Vestrae nobis exhibuit decima praesentis datas, quibus ipse Orator convenientia litteris verba addidit de dolore Excellentiae Vestrae sui que sapientissimi Senatus ex obitu Romani Pontificis cohortationeque omnium nostrum ad dignum et universaliter utilem pastorem eligendum; postremo de pollicitationibus vestris huic Sanctae Sedi vosque et vestra ei, prout filios erga matrem decet, non defuturos. Hæc fuerunt vestrarum litterarum vestrique Oratoris verba et sensa cultius in eis scripta et latius ab eo explicata. Agimus itaque toto cordis affectu, omnique humilitate Deo Omnipotenti gratias, quod pietatem prædecessorum vestrorum et erga hanc Sanctam Sedem veterem observantiam in suos posteros transfudit, atque Excellentiam Vestram quam successorem Ducatus fecit, etiam charitatis et reverentiae erga suam Ecclesiam voluit esse hæredem. Quod quidem tanto gratius animis nostris accidit, quanto nunc Sedi huic vacanti et suo pastore destitutæ, undique turbines ac motus jure timeri possunt. Quare etiam Excellentiae Vestrae et suo sapientissimo Senatui post Deum ipsum agimus gratias, quod oblationes suas non solum pro more, sed pro tempore ac necessitate fecerunt. Numquam enim Petri cymba magis auxiliorum et protectionis indigit, quamquam suo rectore et gubernatore destituta ventis et turbibus ad injuriam patet. Sed ita olim ei spondidit Dominus, ut fluctuare possit, mergi non possit, atque ut ipse ei favet in cœlis, sic fautores ac defensores disponit in terris. Ecce enim Excellentia Vestra cum suo sapientissimo Senatu, ex alto instincta et Divinae mentis nutu afflata, litteras ad nos tam humanas ac pias dirigit, Sedis vacantis tutelam suscipit, seque et suum Dominium nobis offert et pollicetur; ergo feliciter

cum Ecclesia Dei actum est, quum tantum Dominium tutelam ejus suscipit; neque enim scriberetis aut offeretis, si nolitis quod offeritis præstare et adimplere. Novimus fidem et constantiam Excellentiae Vestrae et sapientissimi istius Senatus; quorum fuit atque erit semper, non solum quod promiserint servare, sed multo ampliora præstare quam promiserint. Quare tam, etsi Excellentia Vestra ex debito agat quod agit, ac Deo ipsi a quo omnia imperia et regno sunt obsequatur, dum ejus Ecclesiam observat et protegendam suscipit, tamen sic vos ei gratias agimus, tamquam beneficium ab ea non debitum accipiamus, rogamusque eandem Excellentiam Vestram, quod et in aliis nostris ad eam litteris fecimus, quanto cordis affectu possumus, ut sicuti in litteris ac per oratorem suum promisit, ita re ipsa exequatur, ut res et terras Ecclesiæ quam adjuvandam ac protegendam suscepit, non modo non sinat turbari, sed quod obtulit ac debet, etiam protegat et tueatur. Scire Excellentiam Vestram scimus Franciscum Mariam et Balliones perusinos a Sede Apostolica pulsos et damnatos vestris nuper stipendiis militantes exercitum collegisse, Ferrariae convenisse omnibus notum est. Nihil eos cogitare, nisi ut per Romandiolam irrupentes alter ducatum Urbini, alteri Perusiam ecclesiasticæ ditionis terras invadant, occasione haud dubie sequuti Sedis hujus vacantis quam vos protegendam suscepistis; et quamquam Orator vester eos jam exauctoratos a vobis, neque inter vestros amplius stipendiarios connumerari asseruerit, tamen animi hominum a quadam suspitione non omnino absurda, liberare non possunt. Cur enim hoc tempore potissimum, nunquam antea dimissi sunt. Vigente præsertim in Insubria bello, quod contra vos etiam geratur? hæc sunt quidem voces hominum palam consentium, hostes istos Ecclesiæ a vobis protectoribus Ecclesiæ hoc maxime tempore vacationis Sedis et ferventium bellorum, quasi feras ex vinculis ad nocendum emitti non debuisse. Sed dicant isti ut libet, nos potius litteras vestrasque pollicitationes pensitamus, et quamquam possumus Excellentiam Vestram paterne commonefacere ad postremum pœnitere solitos, qui Dei Ecclesiam per se vel alios oppugnaverint, neque unquam Deum suæ sponsæ defuisse ultorem, tamen potius gratias eidem Excellentiae Vestrae debere cupimus pro Ecclesia defensa, quam ultionem præopugnata itaque ut Excellentia Vestra suspicientium ora observat, ut Deo ipsi placeat ut cymbam Petri asserat, ut promissa impleat, id agat quod scimus eam posse, et speramus velle, ut isti Ecclesiæ hostes

196

197